

— Eigur Útvarp Føroya at fáa loyvi at senda handilslýsingar?

Martin Næs, bóka-vörur:

— Nei. Útvarpið mátti kunna fígga sínar útreiðslur á annan hátt.

Sølvi W. Olsen, kommunulæknir:

— Ja. Eg haldi tað er í lagi, at útvarpið sleppur at fígga sínar útreiðslur á henda hátt, tí sum eg havi skilt, so hevur útvarpið fíggarligar trupulleikar. Tá útvarpið kann brúka spælihugin hjá fólki at vinna sær pening, so haldi eg eisini at erligir og góðir upplýsingar frá handilsfólki kunnu fáa innivist í útvarpinum. Vit búa í einum fríum landi, so vit kunnu lurta ella lata vera.

Ólavur Clementsen, landmálari:

— Eg ivist stórliga um tað er rætt. Nú tá útvarpinum væntar pening at fáa endarnar at røkka saman, haldi eg tað er rætt, at peningurin kemur inn gjøgnum hækkað útvarpsgjald heldur enn við handilslýsingum.

Dótturin hjá generalinum og ørskapurin

Bláðstjörin á Dagblaðnum, Óli Breckmann, er aftur farin í stríð við heimligu friðarræsluna. Í hesum sambandi er hóskiligt at prenta hetta sjónarmið, sum stóð í Aktuelt leygardagin

sjónarmið

Í dag

Eva Bendix, journalistur

Vi har cyklet langs Rhinen. Í det lille anlæg i færgen Oberwinter, hvor stenbækken er kold og fugtig, også under hedebløjer, hviler vi og ser på en stor granitsoffel med årstallet 1918 og midt på den runde græsplæne et sort stenkor med årstallet 1939-45.

«Til minde om vore helte», står der, og et ord fra Johs. 15:13: Ingen har større kærlighed end den, der giver sit liv for sine venner.

Der er vel ikke den flække — hverken her eller i Frankrig, vest for Maginotlinjen, der ikke har sådanne mindesmærker, med mange drenge-navne, hugget i sten.

Vit bliver stille og går ind i værtshuset Sterns muntre gårdhave og drikker ny, helt tør og krydret rhinskin, der kommer fra de flotte vinmarker, som skrår ned til Rhinen, lige her udenfor.

Vi tænker på krigsmindesmærkerne inde i det lille grønne anlæg ved siden af — og taler om den første dag, vi var i Bonn og stod på byens største plads, »Bertha von Suttner-Platz«.

Hvem var Bertha von Suttner, spurgte jeg dengang en dansker, der havde boet der længe.

Hun var sådan nærmest en slags tysk Florence Nightingale, lod svaret. De følgende tre år tænkte jeg ikke mere på Bertha von Suttner. Indtil i sommer da boghandleren i Hornbæk havde en antikvarisk bog i vinduet. Jeg købte den på grund af forfatternavnet: Bertha von Suttner. Den kostede otte kroner og hed »Ned med våbnene«. Den var udkommet første gang i 1889. Siden er den kommet i 30 oplag på tysk, og oversat til 50 sprog. Og i dag, 1982, ser jeg fredsbevægelsen i Bonn bruge hendes bogtitel på deres transparenter. »Die Waffen nieder«.

Bertha von Suttner er født i 1843 i

Prag i en slægt, der i århundreder havde bestået af soldater og soldaterhustruer. Hendes far var en af Østrigs store generaler, von Kinski, og hun voksede op i et af Wiens, overdådige palæer med tjenestefolk, Lippizaner-rideheste, strålende smykker, toiletter, balkort, kotilloner, visitter, jagter.

Som generaldatter kom Bertha fire krigs på nærmeste hold. Hun læste meget, og jo mere hun læste, desto mere kom hun til at tvivle på krigens guddommelige berettigelse.

I »Ned med våbnene« fortæller hun om generaldatteren Martha, der oplever Østrigs krig mod Lombardiet i 1859, mod Danmark i 1864, — mod Preussen i 1866 og den tyskfranske krig i 1870.

Og opdager, at der hver gang hører de samme mekanismer til at gøre en krig til en krig. Et bestemt mønster følges.

Det begynder i barnekammeret, der første våbenarsenal. En dag forærer hendes far, den gamle general, sit barnebarn en sabel — »thi i den dreng ruller godt soldaterblod«, jubler han.

I skolen lærer børnene om de herlige og uundgåelige krige. Fædrelandstølelsen indpodes. Ingen lykke er større end at falde for fædrelandet på ærens mark.

Det er pudsigt, konstaterer Bertha von Suttner, at vi her i Østrig kun hører om vor tapre hær, dens fantastiske dyder, pligt, mod, opofrelse og uovervindelighed. Mens slette egenskaber som erobringsslyst, rovbegærlighed, had, grusomhed og lumskhed altid kun findes hos fjenden. Ja — det bliver hver gang næsten en moralsk gerning at besjære ham. Jamen er dette da ikke den rene galskab?

(Jeg gentager, at bogen er skrevet i 1889. Atterhundredeogniogtirs. I

Die Waffen nieder!

Der Lebensgeschichte von
Bertha von Suttner

Bertha von Suttner, sum er avmyndað við bók síni »Die Waffen nieder«, fekk í lag friðarræslur í USA og Europa og fekk friðarvirdislon Nobels í 1905

dag er der mange, en hel Nato-alliance, der vil gøre det til en lige så moralsk gerning at stationere yderligere 572 langtrækkende og milliondræbende atomraketter i Europas allerede rigeligt blodvædede jord!).

Da prøjserne rustede i 1866, skulle Østrig »naturligvis« også opruste. For — som hendes far, generalen forklarede:

— Man skal altid i fred være parat til krig. Og vedbliver prøjserne at ruste og føre det store ord, så er krigen uundgåelig. Vi må ruste for at holde dem stangen.

Bertha von Suttner svarer faderen med et digt: Nu synger både Østrig og Prøjsen en uafbrudt vekselsang: Din oprustning er offensiv! Jeg må ruste, fordi du rustar! Fordi du rustar, ruster jeg! Altså rustar vi og vedbliver at ruste! Hver gang en krig skal udbyrde, hører Bertha von Suttner jubel omkring sig: Nytårsaften 1853 slår en af gæsterne, landets indenrigsminister, på sit høje champagneglas i familiepalæet i Wien:

— Nu gør danskerne os det snart for broget. Nu er det Østrigs pligt at forsvare Slesvig Holsten mod Danmark's på overgreb!

Og Bertha von Suttner skriver:

— Jeg ville gerne råbe det ud til alverden. Hvad angår det mig, om fællesforfatningen af 1811-1863 stadfæstes? Hvad kommer den danske forfatning os ved? Folk har næsten vænnet sig til at sætte krig i klasse med naturnødvendige onder! Jeg kan slet ikke indse, hvorfor jeg nu skal til at hade danskerne. Er dette da ikke den rene galskab?

Bertha von Suttner brugte sit liv på at bekæmpe krigen.

Da hun var 29, mistede hendes forældre deres formue, og hun blev guvernante i et hjem, hvis unge søn, baron Arthur, hun forelskede sig i. Og han i hende. Men aldersforskellen

på syv år var til den, dengang, »forkerte side«. Og baronens fru Moder skaffede derfor omgående Bertha plads som sekretær i Paris hos en herre på 43, der var dybt bekymret for, at hans opfindelse, dynamitten, skulle blive brugt til krigeriske formål.

På lange køreture i Paris i char a banc talte han om sine store fredstanker med Bertha, der var blevet hans, Alfred Nobels, gode veninde (hvor god vil ingen nogensinde vide!). Men pludselig rejste han til Stockholm og Bertha til Wien, hvor hun hemmeligt blev gift med den yngre baron Arthur von Suttner — og levede lykkeligt med ham til deres dagens ende.

Hun startede fredsbevægelser i USA og i Europa, traf på sine rejser ofte den danske fredsven og Nobelpristager, Fredrik Bajer, og modtog selv Nobels fredspris i Oslo i 1905, ni år efter Nobels død.

Hun sled og led for fredens sag — og dengang som nu brugte desperate oprustningselskere latterliggørelsen som våben mod fredskæmperne. Visse kvinder har aldrig lært sig at tie, monstro de er kvinder under skorterne, hed det i et smædeskrift, som pinte Bertha von Suttner voldsomt. Hun døde i 1914 — nøjagtigt en uge før udbruddet af den 1. verdenskrig, der skulle bekræfte hendes gamle spørgsmål:

— Jamen er dette da ikke den rene galskab?

— For nogen tid siden fortalte jeg om Bertha von Suttner i en radioudsendelse i Familjespejlet (9.9.). Bagefter skrev forskellige til mig, at »det hjælper at høre om folk før os, der har turdet at sige nej til oprustningen«. Jeg tror også selv på vort behov for helte og heltinder.

Hon hevur miklan lærdóm á baki bæði í Íslandi sum í útlandum innan sang og tónleik.

Friðbjörn G. Jónsson foddur 21. mars 1936 — tenor — bæði skúlaður heima sum uttanfyri, kendur sangari.

Saman við hesum báðum eiga føroyingar nakað í vænti hjá Fusa.

Fyrsta konsertin verður hildin í samkomusali læraraskúlan í Havn friggja-

kveldið 15. oktober kl. 19 — í Klaksvík 16. oktober kl. 19 á Oyrbakka sunnudag kl. 17, í skúlanum, og loksins aftur í Havn í nýggju útvarpshúsum, hetta verður kunngjørt nærri.

Einans til tess at lata tykkum vita, sum gleðast yvir at hoyra góðan tónleik og sang, vil eg siga hetta: vinur min Fusi, sum longu nú eigur øll hjertu íslendinga, kemur at geva

tykkum eitt minni fyrri livið við sínum yndisligu lottu, leikandi lögum. Nú tá heystnáttin er alt meira at breiða seg yvir land og fólk — er tað ein sannur fjálgur varði at eiga kvöldstund saman við Sigfúsi Halldórssyni, Snæbjörgu og Friðbirni. Hesin varði visir tykkum vegin fram til bjartari liv.

Góða skemtan øll somul. Kópavogi, 6. okt. 1982 Vestarr Luðvíksson

Almenna orðaskiftið er ein grundstuðulin í fólkaraðinum. Luttakið í hesum orðaskifti í Sosialinum. Tað veri seg við vanligum lesarbrøvum ella »sjónarmiðum«. Sosialurin hysir øllum meiningum! Roynið at gera lesarbrøvini stutt. Sjónarmiðini skulu vera um tvey A4-ørk — helst ikki meira.